

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Igračke.

Vlada je razpustila komunistično stranko z namenom, škodovati socialno-demo - demokratski misli. Na prvi pogled se zdi, da je ta trditev neverjetna, kmalu bomo pa spoznali, da je resnična.

Leta 1919. je socialistična misel med ljudstvom v Jugoslaviji že tako napredovala, da smo z gotovostjo pričakovali marsikatero socialne pridobitve v tej novi državi. Naš socializem je še v povojih, izsiliti je imel predvsem predpogoje.

Predvsem je bilo treba skrbeti, da dobe delavci v novi državi politične pravice ter vsaj toliko gospodarskih olajšav, da bodo sploh imeli čas in možnost, razmišljati o socialni krivici, ki se jim godi. Nismo šli v boj za osemurnik zato, da bo delavcu komodnejše, v glavnem smo ga zahtevali zato, ker smo vedeli, da človek, ki dela 12 ali 14 ur na dan, sploh nima drugega v mislih, kakor, kdaj in kako se bo spočil.

S tem smo nameravali zmanjšati tudi brezposelnost, ki je za delavca najhujši bič. Prisili ga, da se še bolj boji zgubiti svojo službo, ter da tako sam znižava vrednost svojega dela.

Ponižuje samega sebe!

Stara je resnica, ki trdi, da oni, ki raznih dobrot ne pozna, si jih tudi ne požel. Ker smo to vedeli, smo se po tem tudi ravnali. Naše geslo je bilo: čim več dobrot bo delavstvo imelo, tem bolj si bo želelo prave in popolne svobode. To svobodo mu pa more prinesiti le socializem. Če smo torej delali za izboljšanje delavčevega življenja, smo delali obenem za socializem.

Peterčkove poslednje sanje.

Videl sem »Peterčkove poslednje sanje« P. Golji. Ne odrekam lepote več prizorom, katere je rešila razkošna scenarija, vendar mi delo ne ugaja. Kajti po svoji tendenci, po svoji glavni misli spada na oder jezuitskega samostana v srednjem veku.

Velika je materina ljubezen in divna, najlepša je ljubezen do matere, obema je naš Cankar postavil gotovo najsvetejše in najlepše oltarje. Vsaka krepost — to rej tudi ljubezen do matere — nas pa mora krepiti. Krepiti mora posameznika za boj v življenju proti slabemu, krepiti mora po posamezniku celo človeško družbo, da se bo vedno bolj dvigala iz svojega današnjega divjaškega stanja. Ne sme pa krepost nikdar gnati nikogar, ki obupava nad človeštvom, v strahopetnost, da se skuša izogniti svoji dolžnosti ter vrže končno puško v koruzo.

Peterček spozna, da je svet hudoben, ničvreden. Ne čudim se temu. Saj je v teh poslednjih sanjah celo naš narodni sim-

Naenkrat so se pa pojavili med delavstvom komunisti, ki so trdili, da hočemo delavstvo z »drobtinami« speljati s prave poti. Njihovo geslo je bilo: čim slabše se bo delavstvu godilo, tem prej bo revolucija.

Ker so vedeli, da ne pojde nihče, ki je le nekaj slišal o socializmu za njimi, se niso s pravim programom upali na dan. Videli so v nas tiste, ki smo proti njihovemu geslu:

kolikor slabše, toliko bolje

postavili naše staro in preizkušeno geslo:

čim bolje, tem bolje.

Zato so pričeli proti nam gonjo, v kateri so bili vse, kar je našega, le njihovega programa z našim se niso upali nikdar primerjati. Vedeli so, da če prično z nami stvarno razpravo, bodo podlegli. Dolgo časa jih nismo mogli prisiliti k stvarnemu razgovoru, vedno so znali s psovkami in zavijanjem preprečiti, da delavstvo ni pričelo stvarno razmišljati o tem, kar smo trdili mi.

Zadnje čase se je pa delavstvo že nekoliko naveličalo obljub, fraz in zavijanj, že je izgledalo, da bomo dobili priložnost proti komunistom nastopiti z našim programom.

Kakor bi bilo dogovorjeno, je priskočila vlada komunistom na pomoč, razpustila njihove organizacije, jih napravila za mučenike, ter preprečila, da bi jih mi idejno premagali.

Če bi v taki borbi mi dokazali, da je edino naš program dober in da je komunističen program le želja, ki je neizvedljiva, bi šlo vse ono ljudstvo, ki so ga komunisti zapeljali, zopet z nami. Za kapitalizem v Jugoslaviji bi postali časi zopet bol bodočih zlatih dni — kralj Matjaž — slaboten: na vprašanje, če bodo takrat, ko bo on zavladal na svetu, vsi ljudje dobri, odgovori po mučni tišini: »Tega še ne vem.« Peterček obupa in zahoče se mu k mamici v nebesa. Gorečo željo mu Jezusček izpolni.

Tisto ne krščansko, pač pa rimsko naziranje, da ne iščimo paradiža na tem svetu, naziranje, ki tolaži bednega s posmrtnim življenjem, namesto da bi ga dvignilo ter usposobilo za paradiž že tu na zemlji, tisto naziranje je bistvo tega dela in za to ga — obsojam.

Pesnik pozna M. Maeterlinckovo »Modro ptico«, saj »Peterčkove poslednje sanje« spominjajo v tolikih podrobnostih nanjo. Zato obžalujem zelo zelo, da je ni presadil na naša tla tudi po njeni misli. Obsodbe vredno je to! Maeterlinck je ravno pokazal, da je dobrot vse, ki napravi paradiž že na tem svetu; žal je P. Golja to krasno misel zavrgel ter nam pustil edino upanje — nebesa.

No, nam ravno ne.

X.

Izbaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

resnejši. Kapitalizem si pa teh časov ne želi, zato je to preprečil.

Sedaj, ko se bližajo nove volitve in ko potrebujejo kapitalisti zopet nekoliko zmešnjave med delavci, so postali napram komunistom zopet prijaznejši. Izgnani voditelji so dobili dovoljenje, da se smejo vrniti, izdajati smejo list (Delavske novice) itd.

Nam je to prav, komunisti naj nastopijo — mi jih čakamo. Bojimo se le, da jim bodo dovolili njihovo »delovanje« le toliko časa, dokler bodo kapitalizmu s svojo neumnostjo služili. Ko jih kapitalisti ne bo več potrebovali, jim bodo pa zopet navili ušesa, kakor majhnemu paglavcu. Škoda je le, da pri tem igračkanju trpe delavci in njih družine.

Komunisti imajo list, nihče nas ne more dolžiti, da napadamo neoborožene.

Delajo in zavijajo naj, kakor hočejo in kolikor hočejo, mi jih dolžimo, da so igračka v rokah jugoslovanskega kapitalizma.

Dr. Renner o svetovni gospodarski krizi.

Na zborovanju Zveze avstrijskih konzumnih društev se je dotaknil dr. Renner v daljšem govoru svetovne gospodarske krize. Ker čutimo to krizo tudi mi, bodo njegova zanimiva stvarna izvajanja gotovo tudi naše čitatelje zanimala. Zato bomo podali v naslednjem par odločkov iz dr. Rennerjevega govora.

Na vprašanje, kje da so vzroki za sedanji nered v svetovnem gospodarstvu, odgovarja dr. Renner.

Več ko 300 milijonov prebivalcev iz vzhodne in srednje Evrope je izgubilo zvezo s svetovnim trgom, na katerem ne morejo več kupovati zaradi svojega razdrapanega gospodarstva in svoje nizke valute. Jasno je, da je moralo postati vsled tega tudi gospodarstvo zapadnih držav neozdravljivo bolno. Ta bolezen bo ozdravljena šele takrat, kadar se uredi gospodarsko življenje srednje in vzhodne Evrope. Zato imajo angleški politiki prav, ako trdijo, da je odvisno angleško gospodarstvo od gospodarske obnove srednje in vzhodne Evrope.

Srednja Evropa je izločena iz svetovnega trga vsled ogromne vojne odškodnine, ki jih imajo izplačati zapadnim državam premagane srednjeevropske države, predvsem Nemčija.

Nemčija bi lahko plačala vojno odškodnino na tri načine: z denarjem, z blagom ali pa z delom.

A nobena teh vrst zaveznikom ne ugaja prav.

Nemčija je zaprosila, da bi mogla odplačevati odškodnino direktno z delom. Francija pravi: Ne! S tem bi izgubili naši delavci delo i zaslužek. Nato pravi Nemčija: Plačala bom z blagom. A

Anglija odgovarja: Ne! Mi ne moremo dopustiti, da uniči nemška konkurenca naše tovarne. Plačajte v denarju! Nemčija hoče plačati vsled tega v denarju. Posledica tega je, da mora dobavljati v vse nevtralne dežele blago, da more kupiti dobrih valut. Vsled tega nizke valute čim dalje bolj padajo, visoke pa čim dalje bolj rastejo. To pa povzroča v zapadnih državah zopet brezposelnost, ker te države ne morejo nikamor več izvažati. Naj plača Nemčija odškodnino že v blagu ali v denarju, za zmagovite zapadne države je to vseeno. Oboje upropašča njihovo gospodarstvo.

Zapadne države zapirajo meje pred tujim blagom in tujim delom, a tudi za njihov izvoz zapira visoka valuta meje čim dalje bolj. To upropašča njihovo gospodarstvo. Čudna nasprotja! Na zapadu se velikanski zalog ne da prodati, in celo žita je preveč. Med tem pa vlada v drugih deželah pomajnikaije in celo glad.

Blago čaka na mejah na izmenjavo in priti mora čas, ko se bo moralo izmenjati. Tudi napetost med visoko stoječimi in nizkimi valutami se mora izravnati.

Drugače bomo prišli do tega, da bo gospodarstvo v premaganih državah sicer cvetelo, — njegove sadove pa bodo jemale zmagovite države. Te države bodo sicer bogate, gospodarstvo pa bo v njih propadalo, med tem ko bodo ostajali njih kapitali neizrabljeni. Tu bodo delavne sile, tam mrtvi kapital. Koncem koncev bodo silile delavske množice iz premaganih držav čez meje. Tega ne bo mogoče trajno zabraniti.

Čim bolj bi skušala to politika zavirati, tem več bi se moralo nabrati energij in jasno je, da bi morale predreti te energije na eno stran jez.

Ne da se več tajiti, da se ne sme več z državnimi mejami razdvajati dela in kapitala, ki morata med seboj oplojati. Današnje stanje, ko je tu kapital, tam delovna sila, je trajno nevzdržljivo. Produktivni elementi svetovne produkcije se morajo zopet najti. Ako bo razumela kaka sila zveze med delom in kapitalom zopet vpostaviti, bo žela brez dvoma velikanske uspehe. Drugače gremo vedno hujši nezadovoljnosti nasproti i morda v težke socialne boje.

Politične vesti.

✚ Po šibenških dogodkih. „Narod“ se je pod tem naslovom razkoračil proti našemu uvodniku z dne 30. decembra. „Narod“ bi dobro storil, če bi bil dotični naš članek preje nekoliko prebral, da ne bodo njegovi bralci res mislili, da smo nekaj napisali, kar nismo napisali. Da se je „Narod“ zlagal, pa bodo ti sami uvideli, če količkaj primerjajo vsebino obeh člankov. Šibenške dogodke pripisujemo še vedno prenapetemu obojestranskemu narodnjakarstvu — naj nam „Narod“ oprost, ker je resnica; da bi morali temu neznosnemu razmerju napraviti konec, ker ogroža mir med dvema sosednjima državama, je pa tudi pravilno, ali ne? Kako naj bi pa konec napravili, naj prične premišljevat tudi „Narod“, kakor je socializem že do konca premislil in začel udeleževati. Ponižanja ni treba nobene-ga, hujškanja šovinističnih strasti tudi ne; pač pa poskrbite, če že hočete sedeti v vladi, da postavite tam ljudi, ki vedo, kako je treba z resnim delom pridobiti državi in narodu ugled, izberite takih, ne pa kornuznikov, ki prihajajo pred javnost okrinkani, za krinko pa skrivajo svojo korupcijo in osebne zveze s profitarstvi.

značaji čistega naroda, kateremu hoče „Narod“ zoperstaviti naš šovinizem. Na pravite red v državi, pričnite pa pri sebi, ker drugače se nam bodo sosede še dolgo smejali in si bodo kaki zeleni fašistovski smrkvci še dolgo kurili ognje z domovi našega življa onostran. Ponavljamo pa še enkrat: Podpihovanja k šovinizmu in vojni ni treba. Če pa hočete, le podpihujte, blamaža zadene končno le vas. Ljudstvo, ki je v zadnjih letih veliko spoznalo, ne bo voljno, da bi vam in vašemu razredu še enkrat s svojo krvjo napolnilo globoke žepe.

Najnovejše.

KITAJSKI ZID SO DELOMA PODRLI — NA MADŽARSKEM.

LDU. Bukarešta, 5. jan. Uradni list priobčuje dekret, s katerim se odpravlja preventivna cenzura nad dnevniki in ostalimi časopisi po vsej rumunski kraljevini z izjemo vojaškega pasu ob meji. Prepovedano pa je še nadalje priobčevanje člankov, ki vsebujejo napade na kralja, armado in zavezniške države, dalje onih, ki pozivljajo k uporni in ki ogrožajo javni red.

TRDOVRATNO FRANCOSKO NARODNJAKARSTVO.

LDU. London, 6. jan. Posebni poročevalec lista »Daily Mail« javlja iz Cannesa: Pri včerašnjih posvetovanjih glede financ je Belgija kratkoma odklonila, da bi pripustila kako zmanjšanje svoje prioritetne pravice. Anglija je predlagala, da popusti francoski dolg v znesku 6 milijonov funtov šterlingov, ako pristanejo Francozi na znižanje nemškega dolga. Francozi so ta predlog odklonili.

MEDNARODNA KONFERENCA ZA GOSPODARSKO OBNOVO EVROPE SE BO SESTALA V PRAGI?

LDU. London, 8. jan. »Westminster Gazette« poroča, da se bo mednarodna konferenca, ki bo razpravljala o gospodarski in finančni obnovi Evrope, sestala v Pragi. Na to konferenco bodo pozvani tudi voditelji sovjetske Rusije pod pogojem, da prizna Rusija svoje dolge in zasebno last.

V CANNESU ZA GOSPODARSKO OBNOVO EVROPE.

LDU. Cannes, 7. jan. Konferenčni odbor je sprejel nastopni sklep: Na konferenci zbrane zavezniške sile soglasno mislijo, da naj bi se v prvih dneh meseca marca sklicala gospodarska in finančna konferenca, na katero bi se morale pozvati vse evropske države, tudi Nemčija, Avstrija, Madžarska, Bolgarija in Rusija, da pošljejo svoje zastopnike. V Cannesu zastopane sile smatrajo, da bi taka konferenca pomenila ersnično, bistveno etapo na potu gospodarske obnove srednje in vzhodne Evrope. Zavezniške sile smatrajo, da je potrebno, da se obnovi mednarodna trgovina v vsej Evropi in da se organizirajo pomožni viri vseh dežel v svrhu, da se pomnoži produkcija in da se olajša trpljenje vseh evropskih narodov. Stremeti se mora za tem, da se odstranijo vse ovire, ki so na potu trgovini, da se likvidirajo silni krediti, obljubljeni slabotnejšim deželam, in da sodelujejo vsi na tem, da se obnovi normalna produkcija. Posamezni narodi si ne smejo vindicirati pravice, da drug drugemu diktirajo načela, po katerih si nameravajo v notranjosti urediti svoje gospodarsko življenje in vladni sistem. Ven-

dar pa bi bilo samo tedaj mogoče, razpolagati z inozemskimi kapitalijami, s katerimi naj bi se pomagalo deželam, ako bi inozemski denarni dajalci bili zagotovljeni, da se bodo njihova prava in njihova lastnina spoštovala in zavaroval dohodek njihovih podjetij. Narodi ali vlade narodov, ki želijo dobiti inozemske kredite, se morajo prostovoljno obvezati, da priznajo vse javne dolgeve in obveznosti, ki so jih napravile države, občine ali druge javne korporacije ali ki jih bodo napravile v bodočnosti, in da bodo v vseh slučajih, v katerih so trpeli škodo inozemski interesi vsled konfiskacije ali sekvestracije premoženja, vrnile premoženje ali plačale odškodnino. Vsi narodi se morajo zavezati, da ne bodo delali nobene propagande, ki naj bi dovela do tega, da se v drugih deželah zruši red in politični sistem, ravno tako se morajo skupno obvezati, da ne bodo napadali sosedov. Zavezniške sile bi samo tedaj mogle dovoliti uradno priznanje Rusije, ako ruska vlada sprejme gornje določbe. Sklenili so, da se bo gospodarska, industrijska in finančna konferenca sestala v Italiji. Zedinjene države bodo povabili, da se udeležijo te konference.

Najnovejša poročila javljajo, da se je konferenca zedinila v tem, da mora Nemčija ustaviti izdajanje papirnatega denarja. Angleži in Francozi so za to, da se Nemčija povabi v Cannes.

IRSKI EKSTREMISTI PROPADLI

LDU. London, 7. jan. Irska zbornica je sprejela londonsko pogodbo s 64 proti 57 glasovom.

Dnevne vesti.

»Jaz nisem doktor Joža Rus, ki je vrgel puško v korazo!« Na našo notico s tem naslovom nam s kislin obrazom odgovarja »Jutro« z dne 7. t. m., da pač nikdo ne sme delati! Saj se ni šlo za govorniški dar doktorja Rusa, temveč za referat o zgodovini načrta za upravno razdelitev države, o statistiki itd. Ampak tudi v to interno zadevo so se morali vtakniti dolgi jeziki! Napadla sta imeovanega gospoda kar dva lista z bedastim vmešavanjem »Naprej« in »Jugoslavija«. Ali ta dva lista res nimata nobenega pametnejšega dela, ko takšne prazne kvante? — O jej, o jej, danes smo šele zvedeli, da smo kritizirali »govorniški dar« doktorja Rusa in ne njegovo takozvano predavanje o razmerah v Srbiji, v katerem je naravnost doktorsko dokazal, da se mu o političnih, gospodarskih in kulturnih razmerah v naši državi niti ne sanja! Do danes tudi nismo vedeli, da je bilo njegovo predavanje 6. t. m. o administrativni razdelitvi države »interna zadeva«, v katero je moral vtakniti svoj jezik tudi preklicani »Naprej«. Gospodje okoli »Jutra«, če je to res, da je bilo Rusovo »predavanje« o administrativni razdelitvi države interna zadeva, da je torej predaval imenovani gospod med štirimi stenami, potem klobuk doli pred vašo previdnostjo in na mnoga leta vaša dolga pamet in kratki lasje!

Vpliv na mladino. V Skoplju je obsodilo sodišče 8 dijakov iz višjih razredov na večje zaporne kazni, ker so izvršili tekom kratkega časa 12 drznih vlovov. V kinu so gledali razne indijske filme, ki so jih tako navdušili, da so pričeli z vlom v trgovine. — Pri nas opažamo zadnje čase v Ljubljani pred kinom veliko gnečo, v kateri opažamo večinoma mlade ljudi, ki se po cele popoldneve dres-

majo pred blagajno, naslanjajoč se že v mislih nad »Misterijem Newjorka«. Če bi se drenjala mladina pred gledališko blagajno, ne bi imeli nič proti temu, tako pa se nehoti vprašujemo, kam plovemo?

Sekvestrirano premoženje naših podanih v Ameriki. Zaostali dolg sekvestriranega premoženja naših državljanov v Zedinjenih severno-ameriških državah se lahko naknadno izplača. Zato je potrebna posebna polnomoč, katere obrazec se pošlje zunajemu ministrstvu in potrdilo o podaništvu. Polnomoč mora biti podpisana in datirana: vsaka polnomoč naj se overi pri ameriškem konzulu v Beogradu ali Zagrebu. Polnomoč podpisuje tutor in potem se odpošlje tutorski dekret. Potrdilo o podaništvu naj poleg ostalega vsebuje tudi člen, na osnovi česa in kdaj je dostičnik postal naš državljan.

Ljubljana.

Seja ljubljanskega občinskega sveta se bo vršila v torek 10. t. m. od petih dalje.

Delavska zbornica se je v nedeljo otvorila na svečan način. Daljše poročilo prinesemo.

Akademski socialno - pedagoški krožek priredi danes 9. januarja ob 8. zvečer (na učiteljskem l. nadstr.) diskusijo o 1. členu zakonskega načrta o narodnih šolah za kraljevino SHS.

Tečaj za izdelovanje lasnih nrežic se odpre na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg štey. 6, II. nadstropje. Vpisovanje se bo vršilo od 9. t. m. dalje. Na zavodu poučujejo tudi druge tehnike ežnskih ročnih del. Pouk je brezplačen, potrebni material in učila so vsem na razpolago. Šolski izdelki ostanejo zavodu, napredujoče učujejo tudi druge tehnike ženskih ročnih ročila na dom. Učenke so redne in hospitantke, to so žene in dekleta, ki le po nekaj ur na dan obiskujejo zavod, v kolikor jim dopušča prosti čas.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 25. do 31. decembra 1921 dela 129 moških in 69 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 102 moških in 63 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 173. — Promet od 1. januarja do 31. decembra 1921 izkazuje 32.746 strank, in sicer 16.106 delodajalcev in 16.640 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 10.086. — Dela iščejo: rudarji, viničarske družine, kovinarji, zidarji, tesarji, trgovski sotrudniki, natakarji, natakarice, peki, mlinarji, mesarji, pisarniške moči, šivilje, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: rudarji, gozdarski delavci, mizarji, čevljarji, usnarji, kleparji, kolarji, kavarniške kuharice, lončarji, ključavničarji, kuharice, služkinje, vajenci, vajenke itd.

Tečaj za poljski jezik. Prva ura po novem letu se vrši v četrtek dne 12. januarja.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani, vabi člane na redni občni zbor dne 14. januarja 1922 ob pol 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika; 2. preureditev pravil s posebnim poudarkom, da je društveni namen tudi pobijati draginjo; določitev članarine za l. 1922; 3. organizacija; 4. volitev odbora; 5. slučajnosti. Prihodnja javna odborova seja ho v sredo 11. t. m. ob 8. zvečer v ma-

li dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 6. do 8. zvečer informacije, Sv. Petra cesta štey. 12 pritlično, desno. — Odbor.

Pogrebno in podporno društvo železniških in državnih uslužbencev v Ljubljani, Komenskega ulica 34, je od 1. januarja 1922 povišalo mesečni prispevek od pol dinarja na 1 dinar.

Maribor.

Tvrdka „Balkan“ in njen skladiščnik. Razmere pri špedicijski tvrdki „Balkan“ v Mariboru niso bile nikoli povoljne, v zadnjem času so pa postale naravnost nevzdržne. Delavci se silno pritožujejo in zahtevajo remediuro dokler je še čas. Vzrok tej opravičeni nezadovoljnosti je v prvi vrsti skladiščnik Hlebš. Ravnateljstvo tvrdke je dalo temu možakarju polno oblast. On dela lepo in slabo vreme, on sprejema in odpušča delavce po svojem primitivnem kriteriju. Stare delavce, ki so vajeni dela, izvežbani v špedicijski stroki, odpušča samo zato, ker niso voljni prenašati njegovega surovega neumnega početja. Zato pa sprejema cele armade drugih, ki niso sposobni, ki so pa njemu osebno po volji iz raznih prozorih razlogov, ki jih bomo, če treba, drugič omenili. Prav dobro bi bilo, če bi se gospod ravnatelj Peternel približe zanimal za početje omenjenega skladiščnika in njegovega brata, ki dasi nastavljen kot delavec, nastopa kot delovodja. Vsled njegove nerodnosti, ki izvira iz nepoznanja špedicijskega dela, morajo delavci večkrat delati po 2 ali 3 ure več nego bi bilo za isto delo potrebno. To ni v korist delavstvu pa tudi ne podjetju. Opozorjamo tvrdko tem potom na nerodnosti in na šikane, katerim je osebje izpostavljeno s pripombo, da niso mogli prizadeti doslej izraziti svoje nezadovoljstvo direktno ravnateljstvu, ker jim slavni Hlebš tega ni dovolil. Pravi, da je od ravnateljstva. Če je tako, potem naj prevzame mesto generalnega ravnatelja pri centrali. Prosimo, da se ravnateljstvo o vsem pri delavcih samih objektivno informira.

Kemični tečaj. Ljudska univerza v Mariboru namerava prirediti za delavstvo in za druge sloje brezplačen kemični tečaj, ki bo obsegal 10—12 predavanj v večernih urah. Pouk bo splošno umljiv, izvajen s praktičnimi poskusi, in sicer v laboratoriju državne realke v Mariboru. Vsakdo se more udeležiti tečaja. — Prijave resnih in stalnih interesentov se imajo potom dopisnice nasloviti na sed. tajnika prof. Favaia, Koroščeva cesta 34.

Predavanje v Maksimu Gorkiju v Mariboru se radi nastalih zaprek odgodi na pozneje.

Ptuj.

Ptujski župan s. Lozinšek je bil v soboto ob 17. popoldne ustoličen.

Vestnik Svobode.

Protialkoholno predavanje priredi podružnica »Svobode« za Vodmat-Moste v sredo, 11. t. m. v društvenem lokalu pri Mausarju. Predava sodrug Angelo Cerkenik. Sodrugi, udeležite se predavanja polnoštevilno in pripeljite s seboj svoje prijatelje in znance.

Šport.

Zimskosporšno poročilo z Bleda dne 7. januarja 1922. — Vreme krasno. Jezero zamrznjeno. Drsališče izborna. Sportni promet živahen.

Kulturni vestnik.

Ne pozabite na koncert, ki se bo vršil danes (v ponedeljek) zvečer v filharmonski dvorani v Ljubljani. Nastopita najboljša slovenska klavirska virtuoz g. Anton Trost in ga. Claire Trost-Fiedler. V tujini sta si oba umetnika pridobila priznanje, kakor gre samo najboljšim ljudem. Ne pozabimo še mi, kaj je naša dolžnost.

Iz gledališče pisarne: Drugi obrok vstopnine za abonirane prostore v tej sezoni pobira blagajna Narodnega gledališča v Ljubljani v ponedeljek in torek dne 9. in 10. t. m. ob 10.—12. in od 4.—6. v dramskem gledališču, vhod iz Gradišča. Vse p. n. abonente prosimo, naj blagovolijo ta dva dneva zanesljivo plačati drugi obrok najemnine. Opozorjamo, da sedanje vstopnice v sredo dne 11. t. m. izgube veljavo, če do tedaj najemnina ni poravnana.

Predavanja Umetnostno - zgodovinskega društva. Tekom zime priredi imenovano društvo vrsto predavanj o umetnosti. Prvo predavanje se bo vršilo v torek 10. t. m. ob 6. zvečer v fizikalni dvorani Tehnične srednje šole (bivša Obrtna šola) na Mirju. Tema: Umetnost in narava. Predavatelj vseuč. docent dr. Vojislav Molč. Vstopnina za člane društva 1 din., za nečlane 2 din.

Po svetu.

Zmanjšanje vojske na Bolgarskem. Kakor poročajo listi, vlada v Sofiji vsled zmanjšanja armade vladna kriza in pričakujejo političen preobrat. — Zadovoljni naj bodo. Si bodo pač več prihranili. Mi si pa to zastoj želimo.

— **Srečni ljudje.** Švicarske banke so sklenile dati pri njih deponiran zlat denar v promet. Bog ve, kdaj se bode pri nas kaj takšnega sklenilo.

— **Za svetovno zvezo duševnih delavcev v Parizu.** Na pričetni seji zastopnikov misli za ustanovitev svetovne zveze duševnih delavcev, je poročal prof. Gustav Rodrigues o mednarodnem kongresu duševnih delavcev v Bruslju. Kongres se je namenil ustvariti svetovno zvezo razumnih, ki bo v glavnih potezah slična delavskim strokovnim organizacijam in bo nudila potrebno obrambo proti razrednemu zapostavljanju in omalovaževanju duševnih delavcev.

— **Mednarodno izkoriščanje.** Kakor se poroča se ustanovi mednarodna industrijska družba, v kateri bodo zastopani kapitalisti držav, ki so si baje v laseh. Kapitalisti se združujejo, nezavedni proletarci se po gledajo in držijo križem roke.

— **Nemci so odkrili umetni premog.** Lekarnar Brucker iz Münchena je po šestletnih poizkusih iznašel neke vrste umetni premog, ki razvija vročino za preko 8000 kolorij in je jako uporabljen za produkcijo gorljivega plina. Pridobivanje plina z novim premogom je veliko cenejše, kakor dosednji način.

— **Španska bolezen v Nemčiji.** V Stuttgartu je umrlo od 6. novembra do 31. decembra 1921 348 oseb za špansko boleznijo in pljučnim vnetjem.

— **Prva žena v belgijskem senatu.** Maria Spaak-Janson, žena belgijskega pisatelja Spaak-a, je bila izbrana po generalnemu svetu belgijske del. stranke za senatorico. Ona je tudi bila mestna zastopnica v Saint Gillesu.

— **Madžarske oslarije iz ministrskih krogov.** Dunajski listi poročajo iz Budimpešte, da sta ministra Štefan Rakowsky

in grof Anton Szigrav zahtevala od ministrskega predsednika grofa Bethlena viteško zadoščenje radi onega dela po madžarski vladi priobčene »Bele knjige«, ki se tiče njiju oseb. Govorijo, da je zahteval grof Szigrav viteško zadoščenje tudi od ministra zunanjih poslov Banffyja.

— Koliko milijonarjev ima Francoska? Statistika izkazuje, da ima Francija 50 ljudi s 500 milijoni, 1000 s 50, 2000 v 15, 5000 s 6 milijoni. Bog zna, koliko je pa pri nas te sodrge!

— Smrt izumitelja prvega bicikla. V SaintEtienne je umrl v starosti 63 let Pierre Gauthier, ki je bil znan kot izumitelj prvega modernega bicikla. Svoj izum je sestavil iz izumov treh svojih preddobnikov, barona Draira, Michauda in Sergenta. Prvi bicikelj Gauthierjeve konstrukcije je v muzeju v Saint-Etienne.

— Razorožitev? Ko so se diplomatje razgovarjali v Washingtonu o razorožitvi, je Edisonov sin iznašel nov stroj, ki bo kar na debelo uničeval žične ovire v bodoči vojni.

— Berač — milijonar. Pred kratkim je umrl v Newyorku berač, katerega so pokopali na državne stroške. Veliko presenečenje pa je napravila oporoka, v kateri se je glasilo, da zapušča premoženje v znesku 1 milijona dolarjev dobrodelnim namenom.

Gospodarstvo.

— Naša trgovska bilanca v prvi polovici leta 1920. in v prvi polovici leta 1921. kaže sledečo sliko: leta 1921. izvoz 1.160.051.982 din., uvoz 2.093.525.548 din.; leta 1922. izvoz 465.051.982 din., uvoz 1.850.090.733 din. Razmerje med uvozom in izvozom je za leto 1921. sorazmerno sicer ugodnejše kot lani. Vendar smo uvozili v pol leta za približno 4 milijarde kron več kakor izvozili.

— Železniški park v Jugoslaviji. Naša država ima v eksploataciji 8085 km

železniške proge. Od teh odpada na zagrebško direkijo s Slovenijo 2782 km. Kar se tiče privatnih železnic, znaša dolžina njihovih prog 1200 km. Dolžina vseh prog znaša torej v državi 9285 km. Če upoštevamo še nedovršene proge Niš-Knjaževac, Bosanski Novi-Bihač in nekatere druge privatne proge, znašajo vse proge nad 9500 km. Na državnih železnicah je okoli 80.000 uslužbencev, na privatnih pa nad 15.000. Za promet imajo državne železnice 1392 lokomotiv in 28.560 vagonov, za ozkotirne proge pa 431 lokomotiv in 7198 vagonov. Na privatnih železnicah je 458 lokomotiv in 6743 vagonov.

— Alkoholna statistika za Slovenijo. V Sloveniji so popili leta 1920. 170.000 hl piva, 270.000 hl vina, 73.664 hl sadjevca in 4200 hl žganja, v skupni vrednosti 1.405.100.000 K. Rodbina s petimi člani je izdala povprečno nad 6000 K na leto za samo pijačo. Antialkoholisti bodo te številke upravičeno močno podčrtali in izrekli nad alkoholom obsodbo in prokletstvo. Prav! Ker pa velik del našega prebivalstva od teh milijonov živi, je treba razmišljati tudi o nadomestilu za te dohodke!

— Nove znamke v Avstriji. Avstrija bo izdala nove znamke, in sicer od 50 vinarjev pa do 200 K.

— Nova ruda. V Kongu so našli novo rudo, ki ima iste lastnosti, kakor radij. Ima barvo dijamanta, samo, da je nekoliko bolj rumena. Nova ruda ima sposobnost žarenja samo s to razliko, da zgubi na prostornini.

„Banka italijana di sconta“ eden največjih italijanskih denarnih zavodov je ustavil pred kratkem izplačila. Ta banka je bila ustanovljena leta 1915. in se je v vojni silno naglo razvila. Njena delniška glavnica je znašala 315 milijonov, njene izkazane rezerve pa 75 milijonov lir. Filijalk je imela 95. Plačilne težkoče banke imajo svoj vzrok v velikih izgubah voj-

nihi industriji, ki so se naslanjale na to banko. Ravno zato pa je njen polom tem težji udarec za italijansko narodno gospodarstvo.

Zadružništvo.

V razmišljanje našim produktivnim zadrugam. V Sloveniji imamo vse polno krojaških, čevljarških in drugih malih produktivnih zadrug, ki se imajo boriti povečini z velikimi težavami. Ali bi ne kazalo združiti vse zadruge iste stroke v eno večjo zadrugo te stroke? Le na ta način bi si zagotovili ugodnosti, ki jih nudi veleobrat v trgovskem oziru, in omogočili, da si osvoji zadružništvo čim prej tovarno pripadajoče stroke.

Konsumno zadružništvo v Jugoslaviji. Ko se je v Jugoslaviji kmetško zadružništvo naglo združilo v Glavni zadružni Savez, je ostalo konsumno zadružništvo, zlasti pa delavsko, popolnoma razcepljeno. Posledice vedno huje čutimo. Nujno potrebno je, da si ustvarimo v tej ali oni obliki svoje interesno zastopstvo. Zlasti se mora dati to doseči, ker bi se dalo vzdrževati — vsaj eno tako zastopstvo za celo državo — že iz prispevkov, ki jih plačujejo danes konsumne zadruge — trgovske in obrtne zbornice. Naš poslanski klub naj zastavi v tej smeri svoje sile. Mi mislimo, da mora imeti pri tem uspeh.

Premislite: organizacije: ki hočejo vreči svet iz tečajev, ne morejo biti otroške igrače, ampak morajo biti iz železa kovane.

Kralji, cesarji in gospodarski samodržci obvladujejo narode z armadami častnikov, duhovnikov, učiteljev, trgovskih in tehničnih ravnateljev in nastavlencev. Tudi samovlada ljudstva si mora ustvariti na vseh poljih svoje vodilne štabe, ki morajo opravljati svojo službo kot poverjeniki naših organizacij.

Nekoliko kovačev - kladivarjev

dobro izvežbanih in usposobljenih
za kovanje v kalupih in za iztezanje jeklenih
drogov pod parnimi kladivi
potrebuje

jeklarna na Ravnah, Guštanj, Slovenija.

V poštev prihajajo le mlajši, neporočeni delavci.

Zmožnega tovarniškega kleparja

izurjenega posebno v strojnih in leseno cementnih strešnih popravilih, išče predilnica ržic.

„Pošljite naročnino!“

Naznanjam, da sem od gosp. Frana Krapeža prevzel dobroznano

„Narodno kavarno“.

Izkušal bom podjetje ohraniti na dosednji višini. Skrbel bom za točno postrežbo, dobro pijačo in ok sva jedila. Cenj. občinstvu bodo, kakor doslej, na razpolago vsi domači in večji tuji listi ter revije, politične, leposlovne in znanstvene vsebine. Na razpolago sta gostom dva izborna, popolnoma prenovljena biljarda.

Priporočam se slav. občinstvu, da bi mi ohranilo isto naklonjenost, ki jo je izkazovalo mojemu predniku.

Z velespoštovanjem

JOSIP CARL, kavarnar.

Na nižje cene!

Na nižje cene!

VULKAN

tvornica gumijevih izdelkov v Kranju

izdeluje

prvovrstne podpeelnike.

Č sto domače pod etje!

Ena tvornica te stroke v Jugoslaviji.

Svetovno priznana kvaliteta.